

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Niende Afdeling)

4. juli 2024*

»Appel – personalesag – midlertidigt ansatte – bedømmelsesrapport – begrundelsespligt – omsorgspligt – annullations- og erstatningssøgsmål«

I sag C-5/23 P,

angående appel i henhold til artikel 56 i statuten for Den Europæiske Unions Domstol, iværksat den 5. januar 2023,

Den Europæiske Unions Kontor for Intellectuel Ejendomsret (EUIPO), først ved G. Predonzani og K. Tóth, derefter ved K. Tóth, som befuldmægtigede,

appellant,

den anden part i appelsagen:

KD, ved dikigoros D.-A. Pappa og avocats A. Pappas og S. Pappas,

sagsøgt i første instans,

har

DOMSTOLEN (Niende Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, O. Spineanu-Matei, og dommerne J.-C. Bonichot (refererende dommer) og S. Rodin,

generaladvokat: M. Szpunar

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

* Processprog: engelsk.

Dom

- 1 Den Europæiske Unions Kontor for Intellectuel Ejendomsret (EUIPO) har med denne appel nedlagt påstand om ophævelse af Den Europæiske Unions Rets dom af 26. oktober 2022, KD mod EUIPO (T-298/20, herefter »den appellerede dom«, EU:T:2022:671), hvorved Retten annullerede KD's bedømmelsesrapport for bedømmelsesåret 2019 (herefter »den omtvistede rapport«).

Retsforskrifter

Vedtægten for tjenestemænd i Den Europæiske Union

- 2 Artikel 43 i vedtægten for tjenestemænd i Den Europæiske Union (herefter »vedtægten«) lyder:
»For hver tjenestemand udfærdiges der hvert år en udtalelse vedrørende hans kvalifikationer, tjenstlige indsats og adfærd i henhold til de betingelser, der fastsættes af den enkelte institutions ansættelsesmyndighed i overensstemmelse med artikel 110. Det skal fremgå af denne udtalelse, om tjenstemandens indsats har været tilfredsstillende eller ej. Ansættelsesmyndigheden for den enkelte institution fastsætter bestemmelser, som giver ret til at indgive en klage under bedømmelsesproceduren, og denne ret skal være udnyttet, inden der klages i henhold til artikel 90, stk. 2.

Fra og med lønklasse AST 5 kan udtalelsen også indeholde en tilkendegivelse af, om den pågældende i betragtning af den præsterede indsats har de nødvendige forudsætninger for at kunne varetage en stilling som administrator.

Tjenestemanden gøres bekendt med udtalelsens indhold. Han har ret til at tilføje enhver bemærkning, han finder nødvendig.«

- 3 Vedtægtens artikel 90, stk. 2, bestemmer:

»Enhver person, der er omfattet af denne vedtægt, kan for ansættelsesmyndigheden indbringe en klage over en akt, der går ham imod; det gælder såvel, når ansættelsesmyndigheden har truffet en afgørelse, som når den har undladt at træffe en i vedtægten foreskrevet foranstaltning. Klagen skal indbringes inden for en frist på 3 måneder. Fristen løber fra:

- den dag, akten offentliggøres, hvis det drejer sig om en foranstaltning af generel karakter[...]
- den dag, afgørelsen meddeles modtageren og i alle tilfælde senest den dag, den pågældende får kendskab til den, hvis det drejer sig om en foranstaltning af individuel karakter. Hvis en afgørelse af individuel karakter går imod tredjemand, løber fristen for tredjemand fra den dag, han har fået kendskab til afgørelsen, dog senest fra den dag, den offentliggøres[...]
- den dag, fristen til at afgive svar udløber, når klagen vedrører en stiltiende afvisning i henhold til stk. 1.

Myndigheden meddeler den pågældende sin begrundede beslutning inden for en frist af 4 måneder fra den dag, hvor klagen er fremsat. Er der ikke afgivet svar på klagen inden for denne frist, anses dette [for] en stiltiende afvisning, der kan gøres til genstand for en klage i henhold til artikel 91.«

4 Vedtægtens artikel 110 har følgende ordlyd:

»1. De almindelige bestemmelser til gennemførelse af denne vedtægt vedtages af ansættelsesmyndigheden i hver institution efter høring af Personaleudvalget og Vedtægtsudvalget.

2. De gennemførelsesbestemmelser, som [Europa-]Kommissionen vedtager for at sætte denne vedtægt i kraft, herunder de i stk. 1 nævnte almindelige gennemførelsesbestemmelser, finder tilsvarende anvendelse på agenturerne. Med henblik herpå giver Kommissionen straks agenturerne meddelelse, når den har vedtaget sådanne gennemførelsesbestemmelser.

Disse gennemførelsesbestemmelser træder i kraft i agenturerne ni måneder efter, at de er trådt i kraft i Kommissionen, eller ni måneder efter den dato, hvor Kommissionen meddeler agenturerne, at den har vedtaget de pågældende gennemførelsesbestemmelser, alt efter, hvilket tidspunkt der er det seneste. Uanset ovenstående kan et agentur også beslutte at lade gennemførelsesbestemmelser træde i kraft på et tidligere tidspunkt.

Som en undtagelse kan et agentur inden den i dette stykkes andet afsnit nævnte nimanedersfrist og efter høring af Vedtægtsudvalget forelægge Kommissionen til godkendelse gennemførelsesbestemmelser, som er forskellige fra de bestemmelser, som Kommissionen har vedtaget. På samme vilkår kan et agentur anmode Kommissionen om at godkende, at det ikke anvender visse af gennemførelsesbestemmelserne. I sidstnævnte tilfælde kan Kommissionen i stedet for at acceptere eller afvise anmodningen kræve, at agenturet forelægger den til godkendelse gennemførelsesbestemmelser, som er forskellige fra de af Kommissionen vedtagne gennemførelsesbestemmelser.

Den i andet afsnit nævnte nimanedersfrist suspenderes fra den dato, hvor agenturet anmoder om Kommissionens godkendelse, og indtil den dato, hvor Kommissionen tilkendegiver sin holdning.

Et agentur kan desuden efter at have hørt sit personaleudvalg forelægge Kommissionen gennemførelsesbestemmelser, som drejer sig om andre emner end de af Kommissionen vedtagne gennemførelsesbestemmelser, til godkendelse.

Med henblik på vedtagelse af gennemførelsesbestemmelser repræsenteres agenturerne af deres bestyrelse eller et tilsvarende organ som fastsat i EU-retsakten om deres oprettelse.

3. Agenturerne behandles ikke som institutioner, når institutionerne vedtager bestemmelser efter fælles overenskomst. Kommissionen hører imidlertid agenturerne, inden sådanne bestemmelser vedtages.

4. Bestemmelser om gennemførelse af denne vedtægt, inkl[usive] de i stk. 1 nævnte almindelige gennemførelsesbestemmelser og bestemmelser vedtaget ved fælles overenskomst mellem institutionernes ansættelsesmyndigheder, bekendtgøres for personalet.

5. De administrative afdelinger i henholdsvis institutionerne og agenturerne hører regelmæssigt hinanden om anvendelsen af denne vedtægt. Ved sådanne høringer repræsenteres agenturerne af fælles repræsentanter i henhold til bestemmelser, som fastsættes efter aftale mellem agenturerne.

6. Den Europæiske Unions Domstol fører et register over de bestemmelser, som hver institutions ansættelsesmyndighed vedtager med henblik på gennemførelse af denne vedtægt, og de bestemmelser, som agenturerne vedtager, for så vidt [som] de afviger fra de af Kommissionen

vedtagne bestemmelser, jf. den i stk. 2 fastsatte procedure, herunder enhver ændring heraf. Institutioner og agenturer har direkte adgang til dette register og fuld ret til at ændre deres egne bestemmelser. Medlemsstaterne har direkte adgang hertil. Kommissionen aflægger endvidere hvert tredje år en rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om de bestemmelser, som hver institutions ansættelsesmyndighed har vedtaget med henblik på gennemførelse af denne vedtægt.«

De almindelige gennemførelsesbestemmelser til vedtægtens artikel 43

5 Med henblik på at gennemføre vedtægtens artikel 43 anvender EUIPO Kommissionens afgørelse C(2013) 8985 af 16. december 2013 om almindelige gennemførelsesbestemmelser til vedtægtens artikel 43 og om gennemførelsesbestemmelser til vedtægtens artikel 44, stk. 1 (herefter »AGB 43«). Artikel 7 i AGB 43 bestemmer:

»1. Den ansattes begrundede afvisning af rapporten [...] betyder, at denne automatisk forelægges appelbedømmeren. [...]

[...]

3. Inden for en frist på 20 arbejdsdage at regne fra datoen for den begrundede afvisning af rapporten og efter den samtale, der er fastsat i stk. 2, bekræfter appelbedømmeren rapporten eller ændrer denne, idet denne begrundes sin afgørelse.

[...]

4. Efter appelbedømmerens afgørelse bliver rapporten endelig. [...]«

Tvistens baggrund

6 Tvistens baggrund er beskrevet i den appellerede doms præmis 2-14 som følger:

»2 Den 16. juli 2015 tiltrådte [KD, sagsøger i første instans,] tjenesten ved [EUIPO] som midlertidigt ansat for en periode på fem år i henhold til artikel 2, litra f), i ansættelsesvilkårene for de øvrige ansatte i Den Europæiske Union [...]. Hun blev tilknyttet afdelingen »Akademi« ved EUIPO.

3 Den 15. februar 2016 blev sagsøgeren udnævnt til teamleder.

4 Fra 2015 oplevede sagsøgeren personlige vanskeligheder og helbredsproblemer. Sidstnævnte krævede [*fortroligt*]. Sagsøgeren modtog desuden [*fortroligt*].

5 I midten af 2019 fik sagsøgeren tilsendt en opfølgingsrapport vedrørende det første halvår. Det fremgår bl.a. af denne rapport, at sagsøgeren »havde nået sine mål frem til andet kvartal med undtagelse af gennemførelsen af talentbanken [...] (som var stillet i bero på grund af databeskyttelsesproblemer) og IPDentical (igangværende udbud)«, at hun »befandt sig godt i rollen som teamleder«, og at hun »havde været meget aktiv og resultatorienteret i [første] halvår [af 2019]«.

6 I juli 2019 fandt en dialog sted mellem sagsøgeren og administrationen.

- 7 Den 3. februar 2020 afholdtes sagsøgerens bedømmelsessamtale for 2019.
- 8 Den 11. marts 2020 modtog sagsøgeren den omtvistede rapport.
- 9 Den omtvistede rapport indledtes med rubrikkerne »Generelle oplysninger«, »Oplysninger om den ansatte«, »Bedømmelsessamtale« og »Bemærkninger om arbejdsvilkår, herunder telearbejde (hvis relevant)«. Den følgende rubrik med overskriften »Bedømmelse af målene« indeholdt »en bedømmelse af de opnåede resultater, herunder kvaliteten af det udførte arbejde, den ansattes engagement og de [nøgleresultatindikatorer], der er fastsat for vurderingsperioden«. Denne rubrik indeholdt mål for teamet, idet hvert enkelt mål var ledsaget af en beskrivelse af sagsøgerens individuelle bidrag, nøgleresultatindikatorerne, det pågældende strategiske område og bedømmelsen »Mål opnået«. Blandt nøgleresultatindikatorerne for målet »Gennemførelse af fastlagte og godkendte aktiviteter og projekter [strategiplanen 2020] og [det årlige arbejdsprogram]« var bl.a. oprettelsen af talentbanken i første kvartal. Herefter fulgte de »Generelle bemærkninger om målene«, inden for rammerne af hvilke det anførtes, at sagsøgeren havde »nået størstedelen af de fastsatte mål«, idet gennemførelsen af talentbanken imidlertid var blevet forsinket på grund af databeskyttelsesproblemer.
- 10 Den følgende rubrik havde overskriften »Tjenstlig adfærd«. Det fremgik af denne rubrik, at sagsøgeren »fuldt ud opfylder forventningerne«, »samarbejder godt med sine kolleger på en direkte, ligefrem og ærlig måde« og »er i stand til at indse, når et kompromis er nødvendigt«.
- 11 Den følgende rubrik, der havde overskriften »Bedømmelse af kompetencer«, indeholdt »en bedømmelse af den ansattes kompetencer i forhold til de kvalifikationer, der krævedes af dennes ansættelsesgruppe og lønklasse«. Denne rubrik omfattede ni kompetencer. For hver af dem nævnte den omtvistede rapport det påkrævede niveau, som svarede til den karakter, som EUIPO forventede af den ansatte, og den faktisk opnåede karakter. EUIPO's bedømmelsesskala har flere niveauer, herunder »under udvikling« (1), »passende« (2) og »avanceret« (3).
- 12 Sagsøgeren opnåede den krævede karakter 3 for seks kompetencer. For en anden kompetence opnåede hun karakteren 3, som var højere end den karakter på 2, der krævedes. Derimod opnåede sagsøgeren for kompetencerne »Prioritering og organisation« og »Stresshåndtering« karakteren 2, mens den karakter, der krævedes, var 3. I de »generelle bemærkninger om kompetencerne« var det forklaret, at hun »skriver hurtigt, klart og korrekt« og »har et stort kendskab til det akademiske område og forstår, hvorledes denne viden kan anvendes hos [EUIPO]«. Disse bemærkninger præciserede ikke desto mindre for så vidt angår »hendes evne til at prioriter[e] og organis[ere], [at] hun ved nogle få lejligheder er blevet mindet om at overholde fristerne og at være forudseende«.
- 13 De følgende punkter havde overskriften »Bedømmelse af udviklingsprogrammet« og »Generel bedømmelseskarakter«. For sidstnævnte var den bedømmelse, som sagsøgeren blev tildelt, angivet som »CLR« eller »svarende til det niveau, der kræves for den besatte stilling«, dvs. det tredjesidste niveau på EUIPO's generelle bedømmelsesskala med seks niveauer og et tilfredsstillende niveau som omhandlet i vedtægtens artikel 43 [...]. Denne karakter blev efterfulgt af følgende »generelle bemærkninger vedrørende bedømmelsen fra den overordnede«:

»Ud over det, der blev nævnt under dialogen i juli og i andet halvår, har [sagsøgeren] opfyldt sine mål. [...] [Sagsøgeren] er administrator og skal ses som et forbillede for Akademiets personale, idet hun udviser passende færdigheder, foregriber opgaver, løbende bestræber sig på at opretholde og levere et højt indsatsniveau og konstant tilstræber at forbedre kvaliteten. I denne sammenhæng og ved nogle få lejligheder har det været nødvendigt at minde hende om at overholde fristerne og udvise den proaktivitet, som hun er i stand til at udøve.«

14 Den 1. april 2020 meddelte ansættelsesmyndigheden [...] sagsøgeren sin afgørelse om ikke at forlænge hendes kontrakt [...]. I denne afgørelse præciserede [denne myndighed], at den havde taget hensyn til den omtvistede rapport.«

Sagen for Retten og den appellerede dom

- 7 Ved stævning indleveret til Retten den 22. maj 2020 anlagde KD et søgsmål med påstand dels om annullation af den omtvistede rapport, dels om erstatning for det ikke-økonomiske tab, hun havde lidt som følge af denne rapport.
- 8 KD fremsatte tre anbringender til støtte for søgsmålet. Disse anbringender vedrørte i det væsentlige for det første tilsidesættelse af begrundelsespligten og af retten til forsvar samt en fejlagtig bedømmelse af de faktiske omstændigheder, for det andet anlæggelsen af åbenbart urigtige skøn og for det tredje tilsidesættelse af omsorgspligten.
- 9 Ved den appellerede dom annullerede Retten den omtvistede rapport som følge af manglende begrundelse, en fejlagtig bedømmelse af de faktiske omstændigheder og tilsidesættelse af omsorgspligten.
- 10 For det første konstaterede Retten, at bedømmeren ikke havde givet en begrundelse for den karakter, som denne havde tildelt KD for kompetencen »stresshåndtering«.
- 11 For det andet fandt Retten, at bedømmeren ikke havde godtgjort, at de påmindelser om overholdelse af frister, der var blevet sendt til KD i løbet af referenceperioden, faktisk var blevet givet.
- 12 For det tredje fandt Retten, at bedømmeren i strid med sin omsorgspligt havde undladt at tage hensyn til de af KD's helbredsproblemer, som bedømmeren havde kendskab til, og som fortsat bestod i referenceperioden.
- 13 Derimod fandt Retten, at annullationen af den omtvistede rapport i sig selv udgjorde en passende og tilstrækkelig erstatning for de påberåbte tab, og forkastede erstatningspåstandene.

Parternes påstande i appelsagen

- 14 EUIPO har nedlagt følgende påstande:
 - Den appellerede dom ophæves.
 - Annullationssøgsmålet afvises eller forkastes som ugrundet, eller subsidiært hjemvises sagen til Retten.

– KD tilpligtes at betale de omkostninger, der er forbundet med sagen for Retten.

- 15 KD har nedlagt påstand om, at appellen forkastes, og at EUIPO tilpligtes at betale sagsomkostningerne.

Om appellen

- 16 Til støtte for appellen har EUIPO fremsat fire anbringender. Det første anbringende vedrører en retlig fejl ved fortolkningen af vedtægtens artikel 43, sammenholdt med vedtægtens artikel 110. Det andet anbringende vedrører retlige fejl med hensyn til den retlige karakter af de praktiske instruktioner vedrørende bedømmelser, den påtalte tilsidesættelse af begrundelsespligten og de heraf følgende konsekvenser. Det tredje anbringende vedrører en urigtig gengivelse af de faktiske omstændigheder og en urigtig bedømmelse af beviserne. Det fjerde anbringende vedrører en retlig fejl ved fortolkningen af omsorgspligten og Rettens tilsidesættelse af begrundelsespligten.

Det første anbringende

Parternes argumenter

- 17 Med det første appelanbringende har EUIPO gjort gældende, at Retten i den appellerede doms præmis 23-31 begik en retlig fejl ved fortolkningen af vedtægtens artikel 43, sammenholdt med vedtægtens artikel 110, ved at konkludere, at udtømming af interne klagemuligheder ikke er en betingelse for, at et søgsmål til prøvelse af en bedømmelsesrapport kan antages til realitetsbehandling. EUIPO har gjort gældende, at artikel 7 i AGB 43, som i medfør af vedtægtens artikel 110, stk. 2, finder analog anvendelse, ligeledes pålægger den tjenestemand eller ansatte, der ønsker at anfægte sin bedømmelsesrapport, forinden at indgive en intern klage.
- 18 KD er af den opfattelse, at det første anbringende skal forkastes.

Domstolens bemærkninger

- 19 Domstolen har allerede fastslået, at henset til karakteren af den bedømmelsesrapport, der er fastsat i vedtægtens artikel 43, som er udtryk for bedømmernes frit formulerede holdning og ikke ansættelsesmyndighedens vurdering, er indgivelsen af en formel klage som omhandlet i vedtægtens artikel 90, stk. 2, ikke en nødvendig forudsætning for at anlægge sag til prøvelse af en sådan retsakt. Der kan derfor anlægges sag fra det øjeblik, hvor bedømmelsesrapporten kan anses for at være endelig (jf. i denne retning dom af 3.7.1980, Grassi mod Rådet, 6/79 og 97/79, EU:C:1980:178, præmis 15).
- 20 EUIPO har imidlertid gjort gældende, at denne retspraksis ikke er til hinder for, at ansættelsesmyndigheden indfører en intern klagemulighed, som den tjenestemand eller ansatte, der ønsker at anfægte sin bedømmelse, skal benytte sig af, før denne kan indbringe sagen for retten.

- 21 EUIPO er af den opfattelse, at ansættelsesmyndigheden har en sådan beføjelse i henhold til vedtægtens artikel 43, stk. 1, sidste punktum, hvoraf fremgår, at »[a]nsættelsesmyndigheden for den enkelte institution fastsætter bestemmelser, som giver ret til at indgive en klage under bedømmelsesproceduren, og denne ret skal være udnyttet, inden der klages i henhold til artikel 90, stk. 2«.
- 22 En sådan fortolkning kan imidlertid ikke tiltrædes. Selv om det i vedtægtens artikel 43, stk. 1, sidste punktum, fastsættes, at ansættelsesmyndigheden for den enkelte institution fastsætter bestemmelser, som giver ret til at indgive en intern klage under bedømmelsesproceduren, fremgår det på ingen måde af bestemmelsen, at det er en forpligtelse for tjenestemanden eller den ansatte at gøre brug af denne klageadgang.
- 23 Følgelig kan artikel 7 i AGB 43, hvorved Kommissionen ved gennemførelsen af vedtægtens artikel 43 fastsatte betingelserne for, at en tjenestemand eller en ansat kan indgive en intern klage over sin bedømmelsesrapport, ikke fortolkes således, at dette udgør en forudgående betingelse for, at der kan anlægges sag.
- 24 Desuden ville Kommissionen have overskredet sin beføjelse i henhold til vedtægtens artikel 110, stk. 1, til at vedtage de almindelige gennemførelsesbestemmelser til vedtægten, hvis den ved vedtagelsen af artikel 7 i AGB 43 havde tilføjet andre betingelser til de særlige betingelser for tjenestemænds og ansattes adgang til domstolsprøvelse, der er fastsat i vedtægtens artikel 90, stk. 2, og artikel 91.
- 25 EUIPO kan således ikke med rette gøre gældende, at Retten begik en retlig fejl ved at fastslå, at KD kunne anlægge sag vedrørende den omtvistede rapport uden først at have udnyttet den interne klageadgang, der er fastsat i artikel 7 i AGB 43.
- 26 Det første appelanbringende skal derfor forkastes.

Det andet anbringende

Parternes argumenter

- 27 Med det andet appelanbringende har EUIPO gjort gældende, at Retten begik retlige fejl i den appellerede dom ved at fastslå, at KD's bedømmer havde tilsidesat sin begrundelsespligt ved ikke at forklare, hvorfor KD havde fået tildelt en lavere karakter end den krævede for kompetencen »stresshåndtering«, og at denne tilsidesættelse begrundede annullationen af den omtvistede rapport.
- 28 For det første har EUIPO kritiseret Rettens bemærkning i den appellerede doms præmis 67 om, at punkt 3.5.5 i bilag A til de praktiske instruktioner vedrørende bedømmelser fastsætter en ufravigelig regel, som er bindende for bedømmerne. Ifølge EUIPO udgør disse praktiske instruktioner hverken en retsakt eller et sæt af adfærdsregler, men indeholder blot angivelser og bemærkninger med henblik på anvendelsen af vedtægtens artikel 43 og 44 samt af AGB 43. EUIPO har heraf udledt, at den manglende overholdelse af anbefalingen i punkt 3.5.5 i bilag A til de nævnte praktiske instruktioner om at give en begrundelse, når kompetencerne bedømmes til at ligge under den krævede karakter, ikke gør den omtvistede rapport ugyldig på grund af manglende begrundelse i modsætning til, hvad Retten fastslog i den appellerede doms præmis 79 og 80.

- 29 For det andet er EUIPO af den opfattelse, at anbefalingen til bedømmerne i punkt 3.5.5 i bilag A til de praktiske instruktioner vedrørende bedømmelser går ud over de krav til bedømmelsesrapportens begrundelse, der følger af retspraksis. Bedømmelsesrapporten skal ikke give en udtømmende redegørelse for den ansattes indsats, men alene indeholde de afgørende elementer.
- 30 For det tredje havde den manglende begrundelse i den omtvistede rapport vedrørende den karakter, der var givet for kompetencen »stresshåndtering«, ikke en sådan indvirkning på bedømmelsen af KD, at den kunne begrunde en annullation af rapporten.
- 31 KD er af den opfattelse, at det andet anbringende skal forkastes.

Domstolens bemærkninger

- 32 For det første har EUIPO i modsætning til, hvad Retten fastslog i den appellerede doms præmis 67, gjort gældende, at den anbefaling, der fremgår af punkt 3.5.5 i bilag A til de praktiske instruktioner vedrørende bedømmelser, hvorefter bedømmeren skal give en begrundelse, når én eller flere kompetencer bedømmes til at ligge under det påkrævede niveau, ikke er bindende.
- 33 Imidlertid har Domstolen fastslået, at når en institution vedtager vejledende regler for administrationen, og den med offentliggørelsen heraf tilkendegiver, at den fremover vil anvende dem på de af reglerne omhandlede tilfælde, har denne institution pålagt sig selv en begrænsning af sit skøn og kan i princippet ikke fravige disse regler uden i givet fald at blive mødt med en sanktion for en tilsidesættelse af almindelige retsgrundsætninger, såsom ligebehandlingsprincippet eller princippet om beskyttelse af den berettigede forventning (jf. i denne retning dom af 1.12.1983, Blomfield mod Kommissionen, 190/82, EU:C:1983:358, præmis 20, og af 19.7.2016, Kotnik m.fl., C-526/14, EU:C:2016:570, præmis 40).
- 34 I det foreliggende tilfælde blev den regel, der er fastsat i punkt 3.5.5 i bilag A til de praktiske instruktioner vedrørende bedømmelser, ikke alene offentliggjort, men også udtrykkeligt gentaget i den omtvistede rapport i form af en instruks til bedømmeren med følgende ordlyd: »Hvis kompetencerne vurderes til at ligge på et niveau under den krævede karakter, og dette niveau påvirker præstationen, bedes De give en begrundelse i rubrikken »Generelle bemærkninger om kompetencerne«.«
- 35 Under disse omstændigheder begik Retten ikke en retlig fejl ved at fastslå, at den nævnte regel var ufravigelig, selv om det i de praktiske instruktioner vedrørende bedømmelser var anført, at den ikke var retligt bindende.
- 36 For det andet har EUIPO foreholdt Retten, at denne har pålagt bedømmeren en strengere begrundelsespligt, end hvad der kræves i henhold til retspraksis. Som anført ovenfor konstaterede Retten imidlertid blot, at EUIPO ved at vedtage punkt 3.5.5 i bilag A til de praktiske instruktioner vedrørende bedømmelser selv havde pålagt bedømmerne en yderligere forpligtelse til at begrunde de bedømmelsesrapporter, der udarbejdes for kontorets tjenestemænd og ansatte, og erindrede om, at respekten for ligebehandling og beskyttelsen af den berettigede forventning i henhold til den retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 33, derfor krævede, at denne forpligtelse blev overholdt.

- 37 For det tredje har EUIPO gjort gældende, at den manglende begrundelse, som EUIPO er blevet foreholdt, under alle omstændigheder ikke har påvirket rigtigheden af den generelle bedømmelse, som KD var genstand for, hvilket indebærer, at det var med urette, at Retten fastslog, at en sådan begrundelsesmangel i sig selv kan begrunde annullation af bedømmelsesrapporten.
- 38 Imidlertid er begrundelsespligten i henhold til artikel 296 TEUF, der også fremgår af artikel 41, stk. 2, litra c), i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, et grundlæggende princip i EU-retten, der har til formål dels at give den pågældende tilstrækkelige oplysninger til at fastslå, om den akt, der indeholder et klagepunkt mod ham, er begrundet, og om der er grundlag for at anlægge et søgsmål med henblik på at anfægte dens lovlighed, dels at gøre det muligt for Unionens retsinstanser at udøve deres kontrol (jf. i denne retning dom af 24.11.2022, Thunus m.fl. mod EIB, C-91/21 P, EU:C:2022:928, præmis 81).
- 39 Det følger derfor af fast retspraksis, at begrundelsespligten, der således er fastsat i artikel 296 TEUF, udgør et væsentligt formkrav som omhandlet i artikel 263 TEUF (jf. i denne retning dom af 13.1.2022, YG mod Kommissionen, C-361/20 P, EU:C:2022:17, præmis 41), hvis tilsidesættelse medfører annullation af den afgørelse, som er behæftet hermed.
- 40 Retten begik derfor ikke en retlig fejl ved at fastslå, at den manglende begrundelse, hvormed den omtvistede rapport var behæftet, kunne begrunde en annullation heraf.
- 41 Det følger af de ovenstående betragtninger, at det andet appelanbringende skal forkastes.

Det tredje anbringende

Parternes argumenter

- 42 Med det tredje appelanbringende har EUIPO gjort gældende, at Retten i den appellerede doms præmis 93 og 96-103 foretog en urigtig gengivelse af beviserne i sagen.
- 43 For det første vendte Retten bevisbyrden om ved at anmode EUIPO om at godtgøre, at der faktisk var givet påmindelser om overholdelse af de frister, som KD havde været underlagt i løbet af referenceperioden. Desuden er administrationen ikke forpligtet til at sende skriftlige påmindelser eller advarsler vedrørende bestemte frister til en ansat, hver gang det er nødvendigt.
- 44 For det andet indeholder Rettens argument en åbenlys selvmodsigelse med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt disse påmindelser om at overholde fristerne faktisk blev givet. På den ene side fastslog Retten i den appellerede doms præmis 100 nemlig, at EUIPO ikke havde fremlagt det mindste bevis for, at disse påmindelser var blevet givet. På den anden side afviste den i denne doms præmis 93 de beviser, som EUIPO havde fremlagt i bilag D 1-D 5 til duplikken med henblik på at godtgøre de samme påmindelser.
- 45 KD har gjort gældende, at det tredje anbringende er ugrundet.

Domstolens bemærkninger

- 46 For det første er klagepunktet om, at Retten uretmæssigt vendte bevisbyrden om ved at pålægge EUIPO at godtgøre, at de påmindelser om at overholde frister, som KD's overordnede angiveligt havde sendt til hende i referenceperioden, faktisk var blevet givet, ugrundet.
- 47 Ifølge Domstolens faste praksis kræver EU-rettens regler nemlig ikke, at der føres bevis for, at et bestemt forhold ikke foreligger (jf. i denne retning dom af 24.3.1988, Kommissionen mod Italien, 104/86, EU:C:1988:171, præmis 11).
- 48 KD kan derfor ikke pålægges at bevise, at hun ikke modtog nogen påmindelse om at overholde fristerne i løbet af referenceperioden.
- 49 Retten begik derfor ikke en retlig fejl ved at fastslå, at det påhvilede EUIPO i det mindste at fremlægge et foreløbigt bevis for, at disse påmindelser, der er nævnt i den omtvistede rapport, faktisk blev givet. Denne bevisbyrde pålægger ikke alene EUIPO at give sine tjenestemænd og ansatte skriftlige påmindelser eller advarsler, men også at sikre beviser for væsentlige eller gentagne tilsidesættelser, hvis EUIPO ønsker at påberåbe sig dem senere.
- 50 For det andet har EUIPO påpeget, at den appellerede dom er behæftet med en selvmodsigelse, idet Retten rejste tvivl om, hvorvidt de ovennævnte påmindelser faktisk var blevet givet, efter i den appellerede doms præmis 93 at have afvist de beviser for disse påmindelser, som EUIPO havde fremlagt for Retten i bilag D 1-D 5 til duplikken.
- 51 Som Retten bemærkede i den appellerede doms præmis 88, bestemmer procesreglementets artikel 85, stk. 1, imidlertid, at beviser skal fremlægges i forbindelse med den første udveksling af processkrifter, og præciserer i stk. 2, at de kun kan fremlægges i forbindelse med replikken eller duplikken, hvis deres forsinkede fremlæggelse er behørigt begrundet.
- 52 Da de beviser, som EUIPO anså for at kunne godtgøre, at de påmindelser, der var blevet sendt til KD, faktisk var blevet givet, imidlertid blev fremlagt uden begrundelse i duplikken, afviste Retten dem, idet den anvendte reglerne i sit procesreglement, hvilket ikke er blevet anfægtet i forbindelse med appelsagen.
- 53 Da Retten således fastslog, at det i lyset af de sagsakter, den havde fået forelagt, ikke var godtgjort, at de påmindelser om at overholde frister, som KD's overordnede angiveligt havde sendt til hende i referenceperioden, faktisk var blevet givet, begik den hverken en retlig fejl eller anførte en selvmodsigende begrundelse i sin dom.
- 54 Hvis det endelig antages, at det klagepunkt om Rettens urigtige gengivelse af de faktiske omstændigheder, som EUIPO har påberåbt sig i sit tredje anbringende, adskiller sig fra de to første klagepunkter i dette anbringende, skal dette klagepunkt afvises fra realitetsbehandling i mangel af forklaringer, der gør det muligt at vurdere dets rækkevidde.
- 55 Det tredje appelanbringende skal derfor forkastes.

Det fjerde anbringende

Parternes argumenter

- 56 Med det fjerde appelanbringende, der er rettet mod den appellerede doms præmis 121-129, har EUIPO gjort gældende, at Retten begik en retlig fejl, da den fortolkede omsorgspligten, og ligeledes at den tilsidesatte sin begrundelsespligt.
- 57 I første række begik Retten en retlig fejl ved at konkludere, at EUIPO skulle tage behørigt hensyn til KD's helbredsproblemer ved vedtagelsen af den omtvistede rapport.
- 58 For det første kan det, når bedømmeren ikke har grund til at antage, at den ansattes fravær, der skyldes helbredsproblemer, har kunnet have betydelig indvirkning på den pågældendes indsats, ikke foreholdes bedømmeren, at vedkommende hverken har nævnt eller taget hensyn til disse problemer i sin rapport.
- 59 For det andet indeholder bedømmelsesrapporterne en vurdering af den ansattes kompetencer, tjenstlige indsats og adfærd i den periode, hvor denne reelt har arbejdet. Den periode, hvor den pågældende er fraværende af gyldige grunde (f.eks. sygdom, ulykke, forældre- eller familieorlov, barselsorlov), skal udelukkes fra referenceperioden. Hvis dette fravær er så langt eller betydeligt, at det har haft indvirkning på indsatsen, kan den ansattes årlige mål tilpasses i overensstemmelse hermed, eller der kan gives en begrundelse for manglende opfyldelse heraf.
- 60 For det tredje modtages og behandles lægeoplysningerne direkte af EUIPO's lægetjeneste og videregives ikke til bedømmerne eller mere generelt til administrationen. Helbredsmæssige personoplysninger om personalet bliver således ikke nævnt i bedømmelsesrapporterne.
- 61 I anden række har EUIPO kritiseret Retten for hverken at have forklaret, hvorfor bedømmeren tilsidesatte sin omsorgspligt, eller hvad denne pligt pålagde denne at gøre.
- 62 For det første kan EUIPO nemlig ikke forstå grundene til, at bedømmeren i den omtvistede rapport burde have anført KD's helbredsproblemer, når der samlet set var givet en positiv vurdering af sidstnævntes arbejde.
- 63 For det andet finder EUIPO ikke, at den appellerede dom gør det muligt at forstå, hvorledes KD's helbredsproblemer skulle have været afspejlet i den omtvistede rapport, når bedømmeren ikke var i stand til at vurdere KD's helbredstilstand.
- 64 Endelig er EUIPO i tvivl om, hvorvidt Rettens bemærkning om, at der skal tages hensyn til KD's helbredsproblemer, indebærer, at bedømmelsen af KD skal forbedres eller bringes i niveau. EUIPO er af den opfattelse, at det er lige så ubegrundet at indrømme en ansat en fordel, fordi denne har været fraværende på grund af sygdom, som at foreholde den pågældende et sådant fravær.
- 65 KD har gjort gældende, at det fjerde anbringende er ugrundet.

Domstolens bemærkninger

- 66 Det bemærkes, at omsorgspligten afspejler den balance mellem gensidige rettigheder og forpligtelser, som vedtægten og analogt ansættelsesvilkårene har skabt i forholdet mellem den offentlige myndighed og de ansatte i den offentlige tjeneste. I lighed med retten til god forvaltning indebærer denne balance bl.a., at myndigheden, når den træffer afgørelse om forhold vedrørende en ansat, tager alle de omstændigheder i betragtning, som kan antages at være bestemmende for dens afgørelse, og at den herved skal tage hensyn ikke blot til tjenestens interesse, men også navnlig til den pågældende ansattes interesse (jf. i denne retning dom af 15.4.2021, FV mod Rådet, C-875/19 P, EU:C:2021:283, præmis 98).
- 67 Som Retten med føje fastslog i den appellerede doms præmis 125, indebærer omsorgspligten bl.a., at administrationen i givet fald skal tage behørigt hensyn til den berørte tjenestemands eller ansattes helbredsproblemer, når den vedtager bedømmelsesrapporten om vedkommende.
- 68 I den foreliggende sag bemærkede Retten i den appellerede doms præmis 126, at den omtvistede rapport ikke indeholdt nogen henvisning til de – om end betydelige – helbredsproblemer, som KD havde haft i referenceperioden, hvorfor den konkluderede, at der var sket en tilsidesættelse af omsorgspligten.
- 69 EUIPO har kritiseret denne konklusion ved for det første at gøre gældende, at en tjenestemands eller en ansats helbredsproblemer alene bør tages i betragtning i bedømmelsesrapporten, når tjenestemandens eller den ansattes helbredstilstand har begrundet så lange eller hyppige fraværsperioder, at det er til hinder for, at der kan foretages en fuldstændig bedømmelse af tjenestemanden eller den ansatte i det pågældende bedømmelsesår.
- 70 En så restriktiv tilgang til bedømmerens hensyntagen til tjenestemandens eller den ansattes helbredstilstand kan imidlertid ikke lægges til grund, da de helbredsproblemer, som tjenestemanden eller den ansatte måtte have, også kan påvirke dennes indsats i de perioder, hvor denne har arbejdet.
- 71 For det andet har EUIPO gjort gældende, at fortroligheden omkring helbredsoplysningerne er til hinder for, at disse nævnes i bedømmelsesrapporten.
- 72 Fortroligheden af sådanne oplysninger er imidlertid ikke til hinder for, at den overordnede for en ansat, der lider af en langvarig sygdom, og som derfor ofte er fraværende, har kendskab til dennes helbredsproblemer, selv uden at kende deres nøjagtige karakter.
- 73 I det foreliggende tilfælde er det ubestridt dels, at KD led af alvorlige helbredsproblemer i årene 2015 til 2018 og endnu ikke var kommet sig herover i referenceperioden, hvilket hendes sygefravær i løbet af denne periode viser, dels at hendes bedømmer havde kendskab hertil.
- 74 Følgelig kan fortroligheden af helbredsoplysningerne ikke begrunde, at KD's helbredsproblemer ikke blev nævnt i den omtvistede rapport.
- 75 For det tredje har EUIPO foreholdt Retten, at denne tilsidesatte sin begrundelsespligt, for så vidt som den hverken forklarede, hvorfor bedømmeren havde tilsidesat sin omsorgspligt, eller hvorledes KD's helbredsproblemer burde have været afspejlet i den omtvistede rapport.

- 76 Som anført i denne doms præmis 69 anførte Retten imidlertid i den appellerede doms præmis 126, hvorledes omsorgspligten var blevet tilsidesat i den omtvistede rapport, nemlig derved at den omtvistede rapport ikke indeholder den mindste henvisning til KD's helbredsproblemer.
- 77 Retten kan desuden ikke foreholdes, at den ikke forklarede, hvordan bedømmeren skulle have taget hensyn til disse helbredsproblemer, eftersom den tilsidesættelse af omsorgspligten, der er fastslået i den appellerede dom, ikke skyldes en u hensigtsmæssig hensyntagen, men fraværet af enhver henvisning til disse helbredsproblemer i den omtvistede rapport.
- 78 Følgelig er klagepunktet om, at Retten uden at give en begrundelse fandt, at EUIPO havde tilsidesat sin omsorgspligt, ugrundet.
- 79 Det følger af ovenstående betragtninger, at det fjerde appelanbringende skal forkastes.
- 80 Da ingen af appelanbringerne er blevet taget til følge, skal appellen forkastes.

Sagsomkostninger

- 81 I henhold til artikel 138, stk. 1, i Domstolens procesreglement, der i medfør af reglementets artikel 184, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse i appelsager, pålægges det den tabende part at betale sagsomkostningerne, hvis der er nedlagt påstand herom. Da KD har nedlagt påstand om, at EUIPO tilpligtes at betale sagsomkostningerne, og denne har tabt sagen, bør EUIPO pålægges at betale sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Niende Afdeling):

1) Appellen forkastes.

2) Den Europæiske Unions Kontor for Intellektuel Ejendomsret (EUIPO) betaler sagsomkostningerne.

Underskrifter